

Bert van Alphen
Wethouder van Sociale zaken,
Armoedebestrijding en Maatschappelijke
opvang

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Clëntenraad Sociaal Domein (CSD)
T.a.v. mevrouw C.C.M. van der Meer
Postbus 12610
2500 DK Den Haag

Ons kenmerk
BenW/2018.105
Contactpersoon
T. Bovenlander
Dienst
Sociale Zaken en
Werkgelegenheidsprojecten
Afdeling
Beleid
Telefoonnummer
(070) 75 25 349
E-mailadres
theo.bovenlander@denhaag.nl

Datum
19 februari 2019

Onderwerp
Advies over schuldenproblematiek

Geachte leden,

De Clëntenraad Sociaal Domein (CSD) deed onderzoek naar de schuldenproblematiek in Den Haag en sloot dit onderzoek af met een visiedocument en een workshop. Dit resulteerde in uw advies. Ik heb grote waardering voor uw betrokkenheid en inzet op het gebied van armoede en schulden. Hierna ga ik inhoudelijk in op uw advies. In mijn reactie zijn de ideeën verwerkt die u inbracht tijdens het overleg van de deelraad Participatie op 1 februari 2019.

1. Investeren in preventie en vroeg-signalering

U vindt het belangrijk dat een lesprogramma wordt ontwikkeld voor scholen. Nu wordt op een aantal scholen het programma "Hoe word je rijk" gehouden, maar alle scholen moeten hieraan aandacht besteden. Ook bent u positief over het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) en hoopt dat meer jongeren hiermee geholpen worden.

Met u ben ik van mening dat alle scholen aandacht moeten besteden aan financiële educatie. Scholen vormen immers een onmisbaar, niet vrijblijvend, onderdeel van de keten van instanties die armoede onder kinderen terugdringt. Uiteraard moeten scholen en ouders samen inzetten op het beheersbaar houden van de schoolkosten. En ouders en scholen vervullen een belangrijke rol om kinderen te leren verantwoord met geld om te gaan.¹ Gelukkig bestaat in Nederland een ruim aanbod aan gastlessen en lesprogramma's.² In Den Haag kunnen wij scholen op verschillende manieren ondersteunen bij het verzorgen van financiële educatie aan leerlingen. Hierna wordt beschreven wat wij richting scholen en in het JPF gaan doen in 2019.

- *Campagne "Hoe word je rijk? in Den Haag."* 125Procent vroegen wij een voorlichtingscampagne te houden. Het bereik daarvan werd de afgelopen jaren aanzienlijk vergroot. In het schooljaar 2016-2017 werd in de klas voorlichting gegeven aan 200 jongeren. Inmiddels doen meer scholen en meer klassen mee. Hierdoor is het bereik vergroot naar 2.400 leerlingen op 25 locaties. In 2019 zetten wij deze campagne voort en zullen nieuwe scholen vragen hieraan mee te werken;
- *Gastlessen en trainingen.* De financieel trainers van de dienst SZW geven gastlessen op scholen, o.a. tijdens de "Week van het Geld." In aanvulling daarop bieden wij ook maatwerktrainingen aan

¹ Sociaal Economische Raad (SER), "Opgroeien zonder armoede," maart 2017.

² Zie bijv. <https://scholieren.nibud.nl/voor-docenten-leerdoelen-en-materiaal/>

volgens het principe van “train-the-trainer.” Daarin wordt aandacht besteed aan verschillende lesprogramma's. Hiermee krijgen professionals handvatten om zelf aan de slag te gaan met financiële educatie. Naar aanleiding van uw advies gaan wij in 2019 Haagse scholen benaderen en enthousiast maken om gebruik te maken van onze gastlessen en maatwerktrainingen. Om te voorkomen dat scholen worden overvraagd, willen wij ook van de scholen horen (bijvoorbeeld via school maatschappelijk werk) welk vorm het beste bij hen past.

- *Jongeren Perspectief Fonds (JPF).* Graag kom ik tegemoet aan uw wens om meer jongeren te helpen via het JPF. Inmiddels hebben de diensten OCW en SZW afgesproken om in 2019 en 2020 een nieuwe instroom te garanderen van 150 jongeren per jaar. Bovendien gaan in 2019 de schulddienstverleners van het Jeugd Interventieteam (JIT) intensiever samenwerken met de trajectbegeleiders van het JPF. Zodra de jongeren er klaar voor zijn, leidt het JIT ze door. De begeleiding door het JIT sluit dan naadloos aan op de instroom bij het JPF.

2. Voldoende middelen vrijmaken om schulden op te lossen

U maakt zich zorgen dat volgens het coalitieakkoord, met gelijkblijvende middelen, de schuldenproblematiek moet worden aangepakt. Voor dit wijdverbreide probleem is juist méér geld nodig. Dan is uitbreiding van dienstverlening pas mogelijk.

Samen met u zie ik hier een belangrijke uitdaging. Weliswaar is er sprake van een aantrekkende economie, maar lang niet iedereen profiteert daarvan. Uit recente landelijke cijfers blijkt dat de armoede (nog) niet afneemt. Het aandeel huishoudens in Nederland met een armoederisico steeg in 2017 van 7,9 naar 8,2 procent. Het aandeel huishoudens dat langdurig arm is nam toe van 3,2 naar 3,3 procent.³ Bovendien hebben we de afgelopen jaren in Den Haag veel ingezet op het vergroten van de bekendheid van schuldhulpvoorzieningen en het toegankelijker maken van de (preventieve) schuldhulpverlening. Bijvoorbeeld met loketten in de wijk (Helpdesk Geldzaken, Servicepunten Arbeid). Een grotere inzet op preventie leidt tot meer curatieve hulpvragen als bijvangst. Dit effect wordt versterkt doordat de alertheid op financiële problemen bij hulpverleners en (zorg)professionals toeneemt. Maar het blijft niet beperkt tot een toename van het aantal hulpvragen. Want met “De Klantreis” zetten wij in op een meer individuele, persoonlijke aanpak. In 2019 verwachten wij méér burgers die méér maatwerk en ondersteuning krijgen. Het college zet de klantreismethodiek voort binnen de bestaande begroting. Het is afhankelijk van de instroom in de schuldhulpverlening of deze dienstverlening standaard aangeboden kan worden met de huidige middelen.⁴

3. Vroegtijdig en persoonlijk contact

U vindt het belangrijk dat inwoners met schulden zo snel mogelijk in beeld komen en een consulent krijgen die hen bijstaat en maatwerk biedt. Goede voorbeelden zijn het werken volgens de klantreis en het JPF. U ziet graag dat deze werkwijzen worden uitgebreid.

In het Schuldenlabo⁷⁰ doen wij ervaring op met nieuwe, innovatieve aanpakken en werkwijzen. Een aantal daarvan hebben hun nut inmiddels bewezen. Voor drie belangrijke voorbeelden volgt hierna een doorkijkje naar 2019.

- *Klantbegeleiding.* Eerder introduceerde het JPF een aanpak die gericht is op persoonlijke aandacht, regelmatig contact en duidelijkheid. Die benadering is overgenomen in “De Klantreis.” Tijdens uw workshop werd o.a. door klanten het belang benadrukt van persoonlijke begeleiding. In 2019 wordt de methodiek van de klantreis daarom uitgebreid tot standaard werkwijze.

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/46/meer-huishoudens-met-risico-op-armoede-in-2017>

⁴ Gemeente Den Haag, Afdoening motie “Brede intake schuldhulpverlening” (RIS 300968), 22 januari 2019.

- *Collectief Schuldregelen.* Hiermee wordt de individuele afhandeling van schulddossiers vervangen door een collectieve afhandeling. Dat doen wij door met schuldeisers afspraken te maken over wanneer zij automatisch akkoord gaan met een saneringsvoorstel. In oktober 2018 accepteerde de NVVK het collectief schuldregelen als innovatieve werkwijze. In 2019 implementeren wij deze vorm van versnelde samenwerking bij de grootste 20 schuldeisers.
- *Helpdesk Geldzaken.* Hier kunnen inwoners binnenlopen voor al hun vragen over geld, inkomsten en uitgaven en voor gratis advies. De Helpdesk startte als pilot in stadsdeel Laak. In 2018 werd die uitgebreid naar 14 locaties in de stadsdelen Centrum en Escamp. In 2019 wordt de Helpdesk gefaseerd uitgebreid naar andere locaties.⁵

Uiteraard blijven wij ook in de toekomst onderdelen die aantoonbaar goed werken, overnemen in de reguliere dienstverlening.

4. Bezuinigingen op de samenwerking met maatschappelijke organisaties

Juist maatschappelijke organisaties hebben hun voelsprietten in de wijk. In dat licht vindt de CSD het zorgelijk dat het college voornemens is om op deze post flink te bezuinigen.

Met het coalitieakkoord “Den Haag, Stad van Kansen en Ambities (2018-2022)” heeft het college aangekondigd het welzijnsdomein te gaan herstructureren. Hierbij worden welzijnsmiddelen flexibel, efficiënt en effectief ingezet om maatschappelijke effecten in het welzijnsdomein te bereiken. De voorbereiding is in volle gang. Voor 2019 is er een taakstelling van 1 miljoen euro van toepassing op het beschikbare welzijnsbudget. Hierover is met de werkmaatschappijen van Xtra (nl. Stichting Mooi, Stichting Voor en Stichting Zebra) overeengekomen dat zij deze taakstelling op zich nemen bij een gelijkblijvend welzijnsaanbod op het niveau van 2018.⁶ Daarnaast is in opmaat naar de herstructurering per 2019 een intensiveringsbudget vrijgemaakt dat bestemd is voor initiatieven die innovatief, kleinschalig en wijkgericht zijn. Deze initiatieven krijgen meer ruimte, kansen en vertrouwen. Op deze manier zorgt het college ervoor dat doelgroepen beter bereikt worden en er beter ingespeeld wordt op de specifieke vraag van bewoners.

Overigens blijven zorginstellingen zoals Leger des Heils, Kessler Stichting, Limor en Stichting Mee financiële begeleiding bieden aan kwetsbare burgers op basis van maatwerkarrangementen. En ook vrijwilligersorganisaties zoals Humanitas, Schuldhulpmaatje en STEK blijven vrijwilligers inzetten bij inloopsprekken en thuisadministratie.

Tenslotte

Op 8 november 2018 was ik te gast bij uw overleg. Ik heb toen veel verteld. Momenteel wordt de armoede- en schuldenbrief opgesteld. Daarbij wordt dankbaar gebruik gemaakt van uw inbreng. Ook spraken wij af dat wij elkaar regelmatig zullen ontmoeten. Ik ga graag met u in gesprek over een breed gedragen aanpak van armoede en schulden in onze stad.

Met vriendelijke groet,
de wethouder van Sociale zaken, Armoedebestrijding en Maatschappelijke opvang
Bert van Alphen

⁵ Het actuele overzicht staat op <https://helpdeskgeldzaken.nl/locaties>.

⁶ Gemeente Den Haag, Commissiebrief “Herstructureren welzijn: Taakstelling 2019” (RIS 300854), 30 oktober 2018.